

overlades til mellemfolkelige myndigheder, der er oprettet ved gensidig overenskomst med andre stater til fremme af mellemfolkelig retsorden og samarbejde.

Stk. 2. Til vedtagelse af lovforslag herom kræves et flertal på fem sjettedele af folketingets medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke, men dog det til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal, og opretholder regeringen forslaget, forelægges det folketingsvælgerne til godkendelse eller forkastelse efter de for folkeafstemninger i § 42 fastsatte regler.«

Grundlovens § 20 blev indført ved grundloven af 1953. Baggrunden for bestemmelsen var et ønske om i givet fald at gøre det lettere for Danmark at tilslutte sig internationale organisationer, der tillægges beføjelser, som ellers udgør en del af den danske stats suverænitet, jf. Forfatningskommissionens betænkning af 1953, side 31, og professor Max Sørensens respons til Forfatningskommissionen optrykt som bilag 6 til Forfatningskommissionens betænkning.

Grundlovens § 20 hviler på en forudsætning om, at tilslutning til sådanne organisationer ville kræve en grundlovsændring, hvis § 20 ikke fandtes, jf. Forfatningskommissionens betænkning af 1953, side 31. Der er i den statsretlige litteratur ikke enighed om begrundelsen for, at en grundlovsændring – uden § 20 – skulle være nødvendig.

En nærmere redegørelse for de enkelte synspunkter – nationalitetssynspunktet, dualismesyndpunktet, suverænitetssynspunktet, inkompetencesynspunktet, forrangssynspunktet, kontrolsynspunktet og håndhævelsessynspunktet – findes hos Henrik Zahle, Dansk Forfatningsret 2, 1989 (i det følgende Zahle), side 142 ff, med henvisninger til den øvrige litteratur.

1.3.2. Afgrænsning af grundlovens § 20 i forhold til grundlovens §§ 19 og 88.

Anvendelse af grundlovens § 20 er på den ene side ikke fornøden ved indgåelsen af internationale aftaler, når aftalen alene pålægger staten en almindelig folkeretlig forpligtelse.

Bestemmelsen rummer på den anden side ikke den fornødne hjemmel for overladelse af enhver beføjelse. Grundlovens § 20 må afgrænses såvel nedad i forhold til grundlovens § 19 som opad i forhold til § 88. Imellem disse to grænser ligger § 20-ordningerne, der kan gennemføres ved kvalificeret lov, jf. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. gennearbejdede udgave ved Ole Espersen, 1980 (i det følgende Ross) side 409.

1.3.2.1. Afgrænsning i forhold til grundlovens § 19.

1.3.2.1.1. Almindelige bemærkninger.

Grundlovens § 20 må afgrænses »nedad«, dvs. over for internationale aftaler, der kan indgås efter grundlovens § 19 uden anvendelse af proceduren i grundlovens § 20.

Danmark er tilsluttet en række internationale organisationer, som har kompetence til at træffe generelle og konkrete beslutninger, der er rettet til medlemsstaterne. Som eksempler kan nævnes FN og Den Internationale Domstol i Haag.

Det karakteristiske ved de beslutninger, der kan træffes i disse organisationer, er, at de kun gælder for staterne som folkeretlige forpligtelser. De tilsigter ikke at gælde umiddelbart i den enkelte stats indre retsorden. Hvis en sådan beslutning går ud på at regulere de enkelte individers adfærd, må den derfor transformeres til national ret eller inkorporeres i national ret. Sådanne organisationer kan Danmark tilslutte sig i medfør af grundlovens § 19 uden at anvende proceduren i grundlovens § 20, idet der alene er tale om en indskrænkning af statens handlefrihed.

Anderledes forholder det sig med internationale aftaler vedrørende mellemfolkelige organisationer, som ved aftalen tillægges kompetence til at udfærdige retsakter, der skal gælde *umiddelbart* i de deltagende stater med virkning for private personer og virksomheder. Sådanne organisationer kan Danmark kun tilslutte sig ved anvendelse af proceduren i grundlovens § 20, idet kompetencen til at fastsætte regler, der direkte regulerer borgernes adfærd, overlades til det internationale organ.

Om spørgsmålet anfører Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer, 1977 (i det følgende Max Sørensen), side 308 f, bl. a. følgende: